

A FOST DEFINITIVATĂ LEGISLAȚIA PRIVIND SUBSTANȚELE ȘI PREPARATELE CHIMICE PERICULOASE

În Monitorul Oficial nr.899 din 7 octombrie 2005 a fost publicată **Legea nr.263/5.10.2005** pentru modificarea și completarea Legii nr. 360/2003 privind regimul substanțelor și preparatelor chimice periculoase.În conformitate cu această lege „ Substanțele și preparatele chimice periculoase, în înțelesul prezentei legi, sunt cele prevăzute la art. 7 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 200/2000 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și preparatelor chimice periculoase, aprobată cu modificări prin Legea nr. 451/2001”.Redăm mai jos unele prevederi ale acestei legi, spre luare la cunoștință și aplicare:

- Lista substanțelor și preparatelor chimice periculoase este prevăzută în anexa nr. 2 la Normele metodologice de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 200/2000 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și preparatelor chimice periculoase, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 490/2002;

- Producătorii, distribuitorii, utilizatorii, importatorii și exportatorii care desfășoară activități cu substanțe și preparate **toxice și foarte toxice** sunt obligați să ia măsurile corespunzătoare pentru asigurarea și protejarea sănătății oamenilor, animalelor și a mediului, precum și pentru prevenirea oricăror sustrageri de astfel de substanțe și preparate ori deturnarea acestora din circuitul legal. Producerea, deținerea sau orice operațiune privind circulația substanțelor și preparatelor toxice și foarte toxice **fără drept** constituie infracțiune și se pedepsește conform Codului penal;

- Producătorii, **distribuitorii, utilizatorii**, importatorii și exportatorii sunt obligați să furnizeze inspectoratului teritorial de muncă pe raza căruia își desfășoară activitatea, înainte de începerea acesteia, **lista cu substanțele și preparatele chimice periculoase pe care le vor deține, cu precizarea categoriei din care fac parte**, care pot pune în pericol sănătatea angajaților în mediul de muncă;

- Pe data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Decretul Consiliului de Stat nr. 466/1979 privind regimul produselor și substanțelor toxice, publicat în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 2 din 3 ianuarie 1980, cu modificările ulterioare.

În principiu, prin substanță periculoasă se înțelege orice substanță sau preparat care, datorită proprietăților fizico-chimice, chimice sau toxicologice, și modului de folosire sau prezenței acestora la locul de muncă, prezintă risc pentru securitatea și sănătatea lucrătorilor.

În conformitate cu prevederile Ordonanței de Urgență nr.200/2000 – art.7 - **substanțele și preparatele periculoase sunt următoarele:**

1. substanțe și preparate **explozive**: substanțele și preparatele solide, lichide, păstoase sau gelatinoase, care pot să reacționeze exoterm în absența oxigenului din atmosferă, producând imediat emisii de gaze, și care, în condiții de probă determinate, detonează, produc o deflagrație rapidă sau sub efectul căldurii explodează când sunt parțial închise;
2. substanțe și preparate **oxidante**: substanțele și preparatele care în contact cu alte substanțe, în special cu cele inflamabile, prezintă o reacție puternic exotermă;
3. substanțe și preparate **extrem de inflamabile**: substanțele și preparatele chimice lichide cu un punct de aprindere foarte scăzut și cu un punct de fierbere scăzut, precum și substanțele și preparatele gazoase care sunt inflamabile în contact cu aerul la temperatura și la presiunea mediului ambiant;
4. substanțe și preparate **foarte inflamabile**:
 - substanțele și preparatele care pot să se încălzească și apoi să se aprindă în contact cu aerul la temperatura ambiantă, fără aport de energie; sau
 - substanțele și preparatele solide care se pot aprinde cu ușurință după un scurt contact cu o sursă de aprindere și care continuă să ardă sau să se consume și după îndepărtarea sursei; sau

- substanțele și preparatele lichide cu un punct de aprindere foarte scăzut; sau
- substanțele și preparatele care în contact cu apa sau cu aerul umed emană gaze foarte inflamabile în cantități periculoase;
- 5. substanțe și preparate **inflamabile** - substanțele și preparatele lichide cu un punct de aprindere scăzut;
- 6. substanțe și preparate **foarte toxice** - substanțele și preparatele care prin inhalare, ingestie sau penetrare cutanată în cantități foarte mici pot cauza moartea sau afecțiuni cronice ori acute ale sănătății;
- 7. substanțe și preparate **toxice** - substanțele și preparatele care prin inhalare, ingestie sau penetrare cutanată în cantități reduse pot cauza moartea sau afecțiuni cronice ori acute ale sănătății;
- 8. substanțe și preparate **nocive** - substanțele și preparatele care prin inhalare, ingestie sau penetrare cutanată pot cauza moartea sau afecțiuni cronice ori acute ale sănătății;
- 9. substanțe și preparate **corosive** - substanțele și preparatele care în contact cu țesuturile vii exercită o acțiune distructivă asupra acestora din urmă;
- 10. substanțe și preparate **iritante** - substanțele și preparatele necorosive care prin contact imediat, prelungit sau repetat cu pielea ori cu mucoasele pot cauza o reacție inflamatorie;
- 11. substanțe și preparate **sensibilizante** - substanțele și preparatele care prin inhalare sau penetrare cutanată pot da naștere unei reacții de hipersensibilizare, iar în cazul expunerii prelungite produc efecte nefaste caracteristice;
- 12. substanțe și preparate **cancerigene** - substanțele și preparatele care prin inhalare, ingestie sau penetrare cutanată pot determina apariția afecțiunilor cancerigene ori pot crește incidența acestora;
- 13. substanțe și preparate **mutagenice** - substanțele și preparatele care prin inhalare, ingestie sau penetrare cutanată pot cauza anomalii genetice ereditare sau pot crește frecvența acestora;
- 14. substanțe și preparate **toxice pentru reproducere** - substanțele și preparatele care prin inhalare, ingestie sau penetrare cutanată pot produce ori pot crește frecvența efectelor nocive nonereditare în progenitură sau pot dăuna funcțiilor ori capacităților reproductive masculine sau feminine;
- 15. substanțe și preparate **periculoase pentru mediul înconjurător** - substanțele și preparatele care, introduse în mediul înconjurător, ar putea prezenta sau prezintă un risc imediat ori întârziat pentru unul sau mai multe componente ale mediului înconjurător.

Clasificarea și etichetarea substanțelor periculoase este reglementată prin HG nr.92/2003 care în art.2 al Normelor Metodologice aprobate face trimitere la Anexa nr.1 la HG 490/2002. Conform acestei anexe, substanțele periculoase sunt clasificate după mai multe criterii, respectiv:

- pe baza caracteristicilor fizico-chimice;
- pe baza proprietăților toxicologice;
- pe baza efectelor asupra sănătății umane;
- pe baza efectelor asupra mediului.

După stabilirea clasificării unei substanțe sau preparat, eticheta corespunzătoare trebuie să respecte prescripțiile din articolul 16 al OUG 200/2000, pentru substanțe și dispozițiile din articolul 17 al OUG 200/2000 și art. 18...23 din Normele metodologice, pentru preparate.

În baza legislației de mai sus, pentru angajatorii care produc, importă sau exportă, distribuie sau utilizează substanțe și preparate chimice periculoase apare obligația de a-și inventaria și clasifica substanțele și preparatele chimice periculoase pe care le dețin, cu precizarea categoriei din care fac parte, și de a transmite imediat la ITM Vrancea lista acestor substanțe.

În conformitate cu prevederile NGPM – ediția 2002, angajatorul trebuie să se asigure că riscul pentru securitatea și sănătatea angajaților în procesul de muncă, datorat utilizării unor substanțe periculoase, este eliminat sau redus la minim. În cazul prezenței substanțelor periculoase la locul de muncă, **angajatorul trebuie să evalueze riscurile** privind securitatea și sănătatea angajaților, luând în considerare în special:

- proprietățile periculoase ale substanțelor;
- informațiile obținute de la furnizor, producător sau din alte surse;
- nivelul, tipul și durata expunerii, condițiile efective de lucru;
- valorile limită de expunere profesională sau valorile limită biologice;
- efectul măsurilor preventive luate;
- concluziile rezultate în urma supravegherii stării de sănătate a angajaților.

Evaluarea riscurilor va fi actualizată dacă apar schimbări în procesul de producție sau dacă rezultatele supravegherii stării de sănătate impun acest lucru. În evaluarea riscurilor vor fi incluse și acele activități, ca de exemplu întreținerea, în timpul cărora pot apărea riscuri previzibile.

După evaluarea riscurilor **angajatorul este obligat să ia măsuri de eliminare sau reducere la minimum a riscurilor** privind securitatea și sănătatea angajaților prin:

- evitarea folosirii substanțelor periculoase sau înlocuirea lor cu alte substanțe mai puțin periculoase;
- adoptarea unor tehnologii de lucru nepericuloase prin folosirea de echipamente tehnice și materiale adecvate (pentru agenții cancerigeni sau mutageni, sisteme închise);
- asigurarea unui control corespunzător;
- aplicarea măsurilor colective de protecție la sursa de risc (de exemplu ventilația);
- măsuri de igienă adecvate;
- aplicarea măsurilor individuale de protecție incluzând folosirea EIP;
- semnalizarea riscului conform prevederilor legale.

Angajatorul trebuie să se asigure că angajaților și/sau reprezentanților lor le sunt puse la dispoziție:

- datele privind riscurile referitoare la securitate și sănătate ce decurg din expunerea acestora la substanțe periculoase și informații suplimentare, ori de câte ori schimbări în procesul tehnologic duc la modificarea acestor date;
- informații despre substanțele periculoase prezente la locul de muncă precum: denumirea substanței, riscul prezent, valorile limită de expunere profesională, alte reglementări;
- date și informații privind măsurile necesare și acțiunile ce trebuie întreprinse pentru protecția lor;

- fișele tehnice de securitate date de furnizor.

În acest sens angajatorul :

- Întocmește și afișează lista substanțelor periculoase utilizate la locul de muncă. Se recomandă ca lista să fie actualizată, specificându-se data ultimei modificări;
- Întocmește și afișează instrucțiuni de lucru și de protecție a muncii specifice locului de muncă, cu precizarea riscurilor și mijloacelor de protecție;
- Verifică etichetarea corespunzătoare a substanțelor și produselor periculoase prezente la locul de muncă;
- Controlează dacă la locul de muncă unde se produc sau utilizează substanțe periculoase sunt afișate toate informațiile prezentate mai sus.

Atunci când o valoare limită de expunere profesională este depășită, angajatorul trebuie să ia imediat măsuri tehnice pentru a remedia situația. În scopul protejării angajaților în caz de accident, incident sau urgență legată de prezența substanțelor periculoase la locul de muncă angajatorul trebuie să stabilească proceduri/planuri de urgență care vor fi puse în practică în momentul apariției unor astfel de evenimente.

În cazul producerii unor evenimente imprevizibile sau a accidentelor care ar putea antrena o expunere anormală a angajaților, angajatorul trebuie să-i informeze imediat pe angajați și să ia măsuri de normalizare a situației.

Inspector șef adjunct S.S.M.
ing. Smirna Gheorghe